

  <p>UNIVERSITAT DE BARCELONA</p>	<p>Pla docent de l'assignatura <i>Pendent de revisió lingüística</i></p>

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Fonaments en organització i recuperació de la informació

Codi de l'assignatura: 564873

Curs acadèmic: 2008-2009

Coordinació: MIGUEL ANGEL CENTELLES VELILLA

Departament: Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Departament: Dept. Biblioteconomia i Documentació

Hores estimades de dedicació a l'assignatura

Factor hores/ECTS

25

Hores de treball dirigit

45

Hores d'aprenentatge autònom

45

Hores presencials

35

Hores totals de treball de l'alumnat

125

Crèdits ECTS

5

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competències instrumentals

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització i planificació.
- Comunicació oral i escrita en la llengua nativa.
- Resolució de problemes.
- Presa de decisions.

Competències personals

- Treball en equip.

- Treball en un equip de caràcter interdisciplinari.
- Habilitats en les relacions interpersonals.
- Raonament crític.
- Compromís ètic.

Competències sistèmiques

- Aprenentatge autònom.
- Adaptació a noves situacions.
- Creativitat.
- Lideratge.
- Iniciativa i esperit emprenedor.
- Motivació per la qualitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competències relatives a la informació:

- Anàlisi i representació de la informació digital. Identificar i representar en el llenguatge documental adoptat o en un altre sistema simbòlic el contingut semàntic d'un document o d'una col·lecció de documents o d'un fons d'arxiu.
- Organització i emmagatzematge de la informació digital. Organitzar i estructurar les dades relatives a la descripció de documents i col·leccions de documents en suports digitals; crear i explotar les eines d'accés a les dades, documents o referències.
- Cerca i recuperació de la informació digital. Cercar i recuperar la informació digital per mètodes que permetin donar resposta a les expectatives dels usuaris en condicions òptimes de cost i temps.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura
--

Referits a coneixements

Referits a coneixements

Conèixer i identificar la tipologia, els principis, l'estructura i els criteris d'aplicació dels llenguatges documentals que s'utilitzen per a la representació i la recuperació del contingut documental.

Entendre i conèixer la relació existent entre la representació del coneixement i la recuperació de la informació en entorns web.

Entendre i conèixer les característiques formals i conceptuals dels sistemes de representació del coneixement.

Entendre i conèixer els models estructurals i els patrons de relacions en el disseny de sistemes de representació del coneixement.

Referits a habilitats, destreses

Analitzar les característiques formals i conceptuals dels sistemes de representació del coneixement, i avaluar-les segons la seva aplicació a l'arquitectura de la

informació dels llocs web.

Analitzar els models estructurals i els patrons de relacions, i avaluar-los segons la seva aplicació a l'arquitectura de la informació dels llocs web

Referits a actituds, valors i normes

Ser conscient de la problemàtica de la representació del coneixement.

Valorar les aportacions de la psicologia, la lingüística i la ciència cognitiva en general a la representació del coneixement.

Blocs temàtics de l'assignatura

1. La representació del coneixement: un àmbit interdisciplinari

- 1.1. Conceptes de dades, informació i coneixement
- 1.2. Conceptes d'organització i representació del coneixement
- 1.3. Aportacions de la lingüística i de les ciències cognitives a la representació del coneixement
- 1.4. La representació del coneixement en l'àmbit de l'arquitectura de la informació

2. La representació del coneixement en els sistemes i processos de recuperació de la informació

- 2.1. Què són els sistemes de recuperació de la informació (SRI)
- 2.2. Àmbits de representació en la recuperació de la informació
- 2.3. Representació del sistema
- 2.4. Representació de l'usuari
- 2.5. Representació de la informació

3. Llenguatges documentals i noves eines d'organització i representació

- 3.1. Els llenguatges documentals i el llenguatge natural
- 3.2. Tipologia dels llenguatges documentals controlats
- 3.3. Altres models de representació del coneixement: les ontologies i els "topic maps"
- 3.4. Funcions dels llenguatges documentals en els entorns actuals d'aplicació

4. Principis de classificació per a la construcció de llenguatges documentals

- 4.1. La classificació com a sistema de les ciències. Àmbits enciclopèdics, interdisciplinaris i d'especialitat.
- 4.2. Esquemes d'organització i models estructurals.
- 4.3. Representació conceptual: Facetes i marcs conceptuals.

4.4. Atributs, relacions i les seves funcions.

4.5. Disseny visual i aspectes formals.

Metodologia i organització general de l'assignatura

L'alumnat disposarà de lectures a l'Espai docent de l'assignatura que haurà de llegir i estudiar abans de les sessions presencials corresponents. A les sessions presencials, el professor comentarà les qüestions bàsiques de les lectures de cada bloc temàtic, farà l'estudi de casos relacionats amb els continguts i clarificarà els dubtes de l'alumnat. A més proposarà un exercici pràctic per cada un dels blocs temàtics que l'estudiant haurà de resoldre de manera autònoma, amb la possibilitat d'una tutoria individual per part del professor.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

L'avaluació continuada es basarà en quatre elements associats a cada un dels quatre blocs temàtics de l'assignatura que s'indiquen a continuació:

- Bloc 1: L'alumne haurà de llegir i comentar un text proposat pel professor de l'assignatura. El comentari s'haurà de publicar en el fòrum de l'assignatura. El termini de lliurament del comentari és dues setmanes després de la finalització del temps dedicat al bloc 1. El valor d'aquest comentari és del 25 % de la qualificació final.
- Bloc 2: L'alumne haurà d'utilitzar un sistema de recuperació de la informació, observar i experimentar els seus components, i respondre unes qüestions plantejades pel professor de l'assignatura. El termini de lliurament de la pràctica és de dues setmanes després de la finalització del temps dedicat al bloc 2. El valor d'aquest comentari és del 25 % de la qualificació final.
- Bloc 3: L'alumne haurà d'aplicar llenguatges documentals per a la indexació i categorització de documents en l'entorn web, i haurà de respondre unes qüestions plantejades pel professor de l'assignatura. El termini de lliurament de la pràctica és de dues setmanes després de la finalització del temps dedicat al bloc 3. El valor d'aquest comentari és del 25 % de la qualificació final.
- Bloc 4: L'alumne haurà d'analitzar els aspectes d'estructura, esquema i disseny visual dels llenguatges documentals utilitzats al bloc 3, i haurà de respondre unes qüestions plantejades pel professor de l'assignatura. El termini de lliurament de la pràctica és de dues setmanes després de la finalització del temps dedicat al bloc 3. El valor d'aquest comentari és del 25 % de la qualificació final.

Avaluació única

L'avaluació única es basarà en la presentació conjunta de quatre exercicis individuals, cada un dels quals tindrà un valor del 25 % de la qualificació final.

L'alumnat que vulgui acollir-se al sistema d'avaluació única ho ha de notificar per escrit durant els vint primers dies naturals des de l'inici del semestre, o durant els vint

primers dies naturals a comptar de la data en què hagi fet efectiva la matrícula o l'ampliació de matrícula, si aquesta és posterior a l'inici del semestre.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibre

Aitchison, Jean; Gilchrist, Alan; Bawden, David. Thesaurus construction and use: a practical manual. 4th ed. London: Aslib, 2000. XIV, 218 p. ISBN 0-85142-446-5.
Catàleg UB

Anderson, James D.; Perez-Carballo, José. Information retrieval design: principles and options for information description, organization, display, and access in information retrieval databases, digital libraries, catalogs, and indexes. St. Petersburg, Fla.: Ometeca Institute, 2005. XIV, 617 p. ISBN 0-9763547-0-5
Catàleg UB

Foskett, A.C. The subject approach to information. 5th ed. London: Library Association, 1996. xv, 456 p.
ISBN 1-85604-048-8.
Catàleg UB

Frants, Valery I.; Shapiro, Jacob; Voiskunskii, Vladimir G. Automated information retrieval: theory and methods. San Diego: Academic Press, cop. 1997. XIV, 365 p. ISBN 0-12-266170-2.
Catàleg UB

Fugmann, Robert. Subject analysis and indexing: theoretical foundation and practical advice. Frankfurt: Indeks Verlag, 1993. XVI, 250 p. (Textbooks for knowledge organization; 1). ISBN 3-88672-500-6.
Catàleg UB

Gil Urdiciain, B. Manual de lenguajes documentales. 2ª ed., rev. y ampl. Gijón: Trea, cop. 2004. 280 p.
ISBN 84-9704-138-0.
Catàleg UB

Hjørland, Birger. Information seeking and subject representation: an activity-theoretical approach in information science. London: Greenwood Press, 1997. 213 p. ISBN 0-313-29893-9.
Catàleg UB

Lancaster, F. Wilfrid. El control del vocabulario en la recuperación de la información. València: Universitat de València, 1995. (Educació. Materials; 12). 286 p. ISBN 84-370-2315-7.
Catàleg UB

Edició 2002

Langridge, D.W. Subject analysis: principles and procedures. London: Bowker-Saur, 1989. 146 p. ISBN 0-408-03031-3.

Catàleg UB

Maniez, Jacques. Los lenguajes documentales y de clasificación: concepción, construcción y utilización en los sistemas documentales. Madrid; Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez; Madrid: Pirámide, DL 1993. 230 p. ISBN 84-86168-87-2.

Catàleg UB

Schwartz, Candy. Sorting out the web: approaches to subject access. Westport, Conn.: Ablex, 2001. XII, 169 p. (Contemporary studies in information management, policy and services). ISBN 1-56750-579-8.

Catàleg UB

Taylor, Arlene G. The organization of information. 2nd ed. Westport: Libraries Unlimited, 2004. 417 p. ISBN 1-56308-976-9.

Catàleg UB

Capítol

Asociación Española de Normalización y Certificación. "Métodos para el análisis de documentos, determinación de su contenido y selección de los términos de indización, UNE 50 121:1991". En: Asociación Española de Normalización y Certificación. Documentación. 3ª ed. Madrid: AENOR, cop. 1999, p. 253-259.

Catàleg UB

Asociación Española de Normalización y Certificación. "Directrices para el establecimiento y desarrollo de tesauros monolingües, UNE 50 106:1990". En: Asociación Española de Normalización y Certificación.

Documentación. 3ª ed. Madrid: AENOR, cop. 1999, p. 77-126.

Catàleg UB

Recurs electrònic

Pàgina web

ANSI-NISO Z39.19-2005: Guidelines for the construction, format, and management of monolingual controlled vocabularies (July 2005). Bethesda (Md): National Information Standards Organization, 2005.

Disponible en línea [Consulta: 05 octubre 2007]